

**הצעת חוק אשראי הוגן (תיקון מס' 3 לחוק הסדרת הלוואות חוץ-בנקאיות, התשנ"ג-1993) –
נוסח משולב לקראת הדיון הקבוע ליום 18.7.2017:**

בחלק הראשון של המסמך יובאו הסעיפים שנדונו בישיבות הקודמות, לרבות השינויים שהוסכמו בנוסח הסעיפים הללו (מודגשים בצהוב שינויים משמעותיים בנוסח שנעשו לאחר הדיון בוועדה). **יצוין כי בכלל הצעת החוק נערכו שינויי נוסח רבים שאינם מהותיים.**

בהמשך המסמך יובאו הסעיפים שטרם נדונו.

סיכום הישיבות הקודמות:

חוק הסדרת הלוואות חוץ-בנקאיות אשראי הוגן, תשנ"ג-1993

1. בחוק זה –
- "בעל רישיון למתן אשראי", ו"בעל רישיון למתן שירותי פיקדון ואשראי" – כמשמעותם בחוק שירותים פיננסיים מוסדרים;
- "הלוואה" – כל עסקת אשראי, לרבות ניכיון שטר, ולמעט סוגי עסקאות אשראי, ששר המשפטים, בהסכמת שר האוצר ונגיד בנק ישראל, ובאישור ועדת החוקה, חוק ומשפט קבע לגביהן כי לא יחולו עליהן הוראות החוק, כולן או חלקן, בשל כך שהן לא מקיימות את תכליות החוק;
- "ועדת החוקה, חוק ומשפט" – ועדת החוקה, חוק ומשפט של הכנסת;
- "חברה מנהלת" – כהגדרתה בחוק קופות גמל;
- "חוק הבנקאות (רישוי)" – חוק הבנקאות (רישוי), התשמ"א-1981;
- "חוק הפיקוח על הביטוח" – חוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (ביטוח), התשמ"א-1981;
- "חוק קופות גמל" – חוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (קופות גמל), התשס"ה-2005;
- "חוק שירותים פיננסיים מוסדרים" – חוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (שירותים פיננסיים מוסדרים), התשע"ו-2016;
- "לווה" – יחיד המקבל הלוואה, וכן תאגיד מסוג התאגידים שקבע שר המשפטים לפי סעיף 15ב, המקבל הלוואה;
- "מבטח" – כהגדרתו בחוק הפיקוח על הביטוח;
- "מלווה" – מי שנותן הלוואה, למעט תאגיד בנקאי ותאגיד עזר כמשמעותו בחוק הבנקאות (רישוי), תשמ"א-1981 וכן מי שעוסק בהפעלת מערכת לתיווך באשראי;
- "מלווה מוסדי" מלווה שהוא אחד מאלה:

הגדרות

(1) תאגיד בנקאי, תאגיד עזר או סולק;

(2) מבטח;

(3) חברה מנהלת;

(4) בעל רישיון למתן אשראי;

(5) בעל רישיון למתן שירותי פיקדון ואשראי;

(6) בעל רישיון להפעלת מערכת לתיווך באשראי;

"מסגרת אשראי" – התחייבות של מלווה להעמדת אשראי עד סכום מסוים, אשר מימושו בפועל ומועדי

פירעונו, בתוך התקופה שנקבעה בחוזה ההלוואה, תקופת המסגרת, נתון בידי הלווה;

"מערכת לתיווך באשראי" – כהגדרתה בסעיף 25 לחוק שירותים פיננסיים מוסדרים;

"המפקח על הבנקים" – כמשמעותו בסעיף 5 לפקודת הבנקאות, 1941¹;

"המפקח על נותני שירותי פיננסיים" – כמשמעותו בסעיף 2 לחוק שירותים פיננסיים מוסדרים²;

"סולק" – כהגדרתו בסעיף 36ט לחוק הבנקאות (רישוי);

"סכום ההלוואה" – הסכום שבו מחוייב הלווה לפי חוזה ההלוואה, או כל חלק ממנו, לפי הענין, למעט ריבית וריבית פיגורים;

"ריבית" – ריבית או הפרשי הצמדה, לפי הענין;

"ריבית פיגורים" – ריבית נוספת שנדרש לווה לשלם בשל פיגור בתשלום לפי חוזה ההלוואה, בין

שנקראת ריבית פיגורים ובין שנקראת בשם אחר, ולעניין ניכיון שטר – ריבית שדורש המלווה, מהלווה

או ממושד השטר בשל אי-פירעון של השטר; לענין זה לא יובאו בחשבון הוצאות סבירות ממשיות

שהוציא המלווה לשם גביית התשלום שהלווה פיגר בתשלום כאמור בסעיף 7א;

"שיעור העלות הממשית של האשראי" – היחס שבין סך כל התוספות לבין הסכום שקיבל הלווה בפועל, בחישוב שנתי;

"שיעור העלות המרבית של האשראי – שיעור העלות הממשית של האשראי המרבי שניתן לקבוע בחוזה

הלוואה ולגבות מלווה, והכל כמפורט בתוספת הראשונה, לפי הענין;

"שיעור ריבית הפיגורים המרבי" – השיעור המרבי של ריבית פיגורים שניתן לקבוע בחוזה הלוואה

ולגבות מלווה, והכל כמפורט בתוספת השנייה, לפי הענין;

"תאגיד בנקאי" ו"תאגיד עזר" – כהגדרתם בחוק הבנקאות (רישוי);

"תוספת" – כל סכום שנדרש לווה לשלם בקשר לחוזה ההלוואה מעבר לסכום שקיבל בפועל מן

¹ 5. (א) הנגיד רשאי למנות מפקח על הבנקים (להלן - המפקח), ומשנתמנה יהיה עובד בנק ישראל ובידיו יהיו הפיקוח הכללי והבקורת על כל תאגיד בנקאי ותהא לו או לבאים מטעמו הסמכות לדרוש מתאגיד בנקאי וכן מדירקטור, מעובד או מרואה החשבון של תאגיד בנקאי, למסור לו ידיעות ומסמכים שבידיהם הנוגעים לעסקי התאגיד הבנקאי וכל תאגיד שבשליטתו, או לאפשר לו לעיין בכל מסמך כאמור, להעתיקו או לצלמו; נדרשה ידיעה המאוחסנת במחשב, תומצא הידיעה בדרך שתידרש.

² 2. (א) הממונה כהגדרתו בחוק הפיקוח על קופות גמל, יהיה המפקח על נותני שירותים פיננסיים, ואולם רשאי שר האוצר למנות במקומו עובד משרד האוצר למפקח על נותני שירותים פיננסיים.
(ב) המפקח ייתן רישיונות והיתרים לפי חוק זה ויפקח על פעולתם של נותני שירותים פיננסיים.

המלווה, למעט אלה:

(1) ריבית פיגורים;

(2) הוצאות שהוציא המלווה לשם גביית התשלום שהלווה פיגר בתשלומו כאמור בסעיף 7א;

(3) הוצאות שנדרשות לצורך העמדת הלוואה, מסוג ובסכום שקבע שר המשפטים, ובכלל זה, סכום כולל, לפי הצעת המפקח על הבנקים או המפקח על נותני שירותים פיננסיים, בהסכמת שר האוצר ונגיד בנק ישראל ובאישור ועדת החוקה חוק ומשפט, ורשאי שר המשפטים לקבוע הוראות שונות כאמור לגבי סוגי הלוואות;

———"יתרת החוב" - הסכום שהלווה חייב למלווה בנקודת זמן מסוימת, כשהוא מורכב מסכום ההלוואה, מהתוספת ומריבית הפיגורים ובהפחתת הסכומים ששולמו בפועל על ידי הלווה למלווה, והכל כפי שהוא עד אותה נקודת זמן.

2. חוזה הלוואה בין מלווה ללווה טעון מסמך בכתב; המשקף את גמירת דעתם של הצדדים להתקשר בחוזה. הסכמת הלקוח לכריתת חוזה הלוואה תינתן במפורש ותתועד בידי המלווה, לרבות בדרך של חתימת הלקוח על חוזה הלוואה; שר המשפטים רשאי לקבוע הוראות לעניין אופן תיעוד הסכמת הלקוחה הסכמה כאמור.

3. (א) מלווה העומד לכרות חוזה הלוואה עם לווה, ימסור לו עותק ממנו והזדמנות סבירה לעיין בו לפני כריתתו, וכן ימסור לו, לאחר כריתת החוזה, עותק מהחוזה שנכרת ומתיעוד הסכמת הלווה, והכל בהתאם לפרטי ההתקשרות שמסר הלווה למלווה; לעניין זה "מסירה" – לרבות באמצעים אלקטרוניים.

(ב) מלווה יכול כלול בחוזה הלוואה גילוי מלא של הפרטים האלה:

(1) שמות המלווה, הלווה והערב להלוואה, מספרי הזהות שלהם, ומעניהם המלאים ואם המלווה הוא חברה – גם מספר הח.פ. של החברה;

(2) סכום הלוואה;

(3) הסכום שקיבל הלווה בפועל, לפי הידוע במועד כריתת חוזה הלוואה;

(4) שיעור הריבית, ביחס לסכום הלוואה, בחישוב שנתי המביא בחשבון גם ריבית דריבית, בהתאם למועדי פרעון הלוואה;

(5) בהלוואה בריבית משתנה – בסיס הריבית, מרכיבי הריבית המשתנה, העקרונות לשינוי שיעור הריבית, מועד השינוי או האירועים שבעקבותיהם ישונו השיעורים;

(6) בהלוואה צמודה למדד או לבסיס אחר -

(א) סוג ההצמדה ושיעורה, ובסיס ההצמדה ומועדו;

(ב) הרכיבים שעליהם חלה ההצמדה;

(7) ציון כל התוספות שאינן מנויות בפסקאות (4) עד (6), תוך פירוט סכומיהן;

(7א) ציון כל ההוצאות לפי פסקה (3) להגדרת "תוספת", וכן פירוט הסכומים של אותן הוצאות, ככל שהם ידועים למלווה;

(8) שיעור העלות הממשית של האשראי;

עריכת ותיעוד הלקוח הסכמת חוזה בכתב

חובת גילוי

(א8) שיעור העלות המרבית של האשראי החל לגבי ההלוואה;

(ב8) שיעור ריבית הפיגורים המרבי החל לגבי ההלוואה;

(9) תקופת ההלוואה, וסכומי התשלומים לפרעון ההלוואה ומועדיהם, בפירוט סכום ההלוואה והריבית בכל תשלום לפי הידוע בעת חתימת כריתת חוזה ההלוואה, ולעניין הלוואה בריבית משתנה או הלוואה צמודה למדד או לבסיס אחר – גם הבהרה כי הסכום עשוי להשתנות במהלך תקופת ההלוואה עקב שינוי שיעור הריבית או עקב ההצמדה;

(10) הצעדים, על פי הדין ועל פי החוזה, שרשאי המלווה לנקוט בשל אי-תשלום במועד, לרבות העמדת הלוואה לפרעון מיידי, והתנאים לנקיטת צעדים אלה;

(11) שיעור ריבית הפיגורים בחישוב שנתי המביא בחשבון גם ריבית דריבית, לפי הידוע בעת חתימת כריתת חוזה ההלוואה;

(11א) קיומה של זכות לפירעון מוקדם של ההלוואה ותנאיה לעניין המועד למתן הודעה על הקדמת הפירעון ואופן מתן ההודעה, העמלות הכרוכות בפירעון המוקדם ואופן היוון יתרת ההלוואה או הפנייה לנוסחה להיוון כאמור המתפרסמת באתר האינטרנט של המלווה;

(11ב) סד התוספת והחוצאות כאמור בפסקה (3) להגדרה תוספת שיתווספו לקרן ההלוואה, אם כל תשלום ישולם במועדו, לפי תנאי הריבית והתוספת הידועים במועד כריתת חוזה ההלוואה, ולעניין הלוואה בריבית משתנה או הלוואה צמודה למדד או לבסיס אחר – גם הבהרה כי הסכום עשוי להשתנות במהלך תקופת ההלוואה עקב שינוי שיעור הריבית או עקב ההצמדה;

(11ג) זהות הגורם המפקח על פעילותו של המלווה;

(12) כל פרט אחר שיקבע שר המשפטים, בהתייעצות עם שר האוצר ונגיד בנק ישראל ובאישור ועדת החוקה, חוק ומשפט של הכנסת.

(13) שר המשפטים, בהתייעצות עם שר האוצר ונגיד בנק ישראל, ובאישור ועדת החוקה, חוק ומשפט, רשאי לפטור מלווים מהחובות כאמור בסעיפים קטנים (א) ו-(ב), כולו או חלקו, לגבי סוגי הלוואה ובתנאים שיקבע.

____ (ג) שר המשפטים רשאי, בהתייעצות עם שר האוצר ונגיד בנק ישראל, לקבוע את העקרונות או השיטות לחישוב הפרטים האמורים בסעיף קטן (ב).

____ (ד) שר המשפטים רשאי לקבוע טפסים לגילוי הפרטים לפי סעיף קטן (ב).

____ (1ד) מלווה יאפשר ללווה גישה סבירה לחוזה ההלוואה ולתנאיו במהלך תקופת החוזה וזמן סביר לאחריה.

(ה) לא יפרסם מלווה פרסומת אף אם היא פרסומת המותרת לפי דין ולא ינקוט דרך שיווק אחרת, המעודדות נטילת הלוואה על ידי לווה, אלא אם כן הן כוללות את שם המלווה וצורפה להן אזהרה בנוסח זה: "איעמידה בפירעון ההלוואה עלול לגרום חיוב בריבית פיגורים והליכי הוצאה לפועל"; ואולם החובה לכלול את שם המלווה כאמור לא תחול על מפעיל מערכת מקוונת המיועדת למתן הלוואות ולקבלתן או לביצוע תשלומים לאחר, אם מפעיל המערכת אינו נותן ההלוואה או מקבלה.

____ (ו) נתן המלווה את ההלוואה שלא במועד כריתת חוזה ההלוואה, ימסור ללווה מסמך המציין את הסכום שקיבל הלווה בפועל ואת הפרטים הקבועים בסעיף קטן (ב) (9) ו-(11), ככל שחל בהם שינוי

לאחר כריתת חוזה הלוואה: שר המשפטים, בהתייעצות עם שר האוצר ונגיד בנק ישראל, רשאי לקבוע חובות גילוי נוספות שיחולו על המלווה לאחר כריתת חוזה הלוואה.

4. מבלי לגרוע מזכותו של הלווה לסעדים לפי חוק זה או לפי כל דין אחר, יחולו הוראות סעיפים 12(ב) ו-15 לחוק החוזים (חלק כללי), תשל"ג-1973, לפי הענין, אם לא קיים המלווה את חובת הגילוי לפי סעיף 3.

4א. בהלוואה צמודה למדד או לבסיס אחר או בהלוואה בריבית משתנה, ובכלל זה ריבית פיגורים משתנה, יהיו בסיס ההצמדה או בסיס הריבית, לפי העניין— מדד, ריבית או בסיס אחר, שאין למלווה שליטה על קביעתם ושמפורסמים לציבור לפי דין או נוהג.

5. (א) לא יכרות מלווה חוזה הלוואה שבו שיעור העלות הממשית של האשראי הידוע במועד כריתת החוזה עולה על שיעור העלות המרבית של האשראי הידוע באותו מועד, ולא יקבל תשלום לפי חוזה כאמור.

(ב) מלווה יכול בחוזה הלוואה תנאי שלפיו שיעור העלות הממשית של האשראי הידוע במועד כריתת החוזה לא יעלה על שיעור העלות המרבית של האשראי הידוע באותו מועד, כאמור בסעיף קטן (א).

(ג) נכרת חוזה הלוואה ומתקיים אחד מהתנאים המפורטים להלן, יחושב שיעור העלות הממשית של האשראי לעניין סעיף קטן (א), כאילו נקבעה בחוזה הלוואה ריבית קבועה בשיעור הריבית הגבוה ביותר מבין הריביות שגבה המלווה מהלווה במסגרת אותו חוזה:

(1) החוזה נערך ללא מסמך בכתב בניגוד להוראות סעיף 2;

(2) החוזה אינו כולל את הפרטים הקבועים בסעיף 3(ב)(2) עד (8) ו-9;

(3) נקבע בחוזה בסיס הצמדה או בסיס ריבית שאינו כאמור בסעיף 4א.

שיעור ריבית הפיגורים לא יעלה בחישוב שנתי על חמישית שיעור העלות הממשית של האשראי.

6. (א) לא יכרות מלווה חוזה הלוואה שבו שיעור ריבית הפיגורים הידוע במועד כריתת החוזה עולה על שיעור ריבית הפיגורים המרבי הידוע באותו מועד, ולא יקבל תשלום לפי חוזה כאמור.

(ב) מלווה יכול בחוזה הלוואה תנאי שלפיו שיעור ריבית הפיגורים הידוע במועד כריתת החוזה לא יעלה על שיעור ריבית הפיגורים המרבי הידוע באותו מועד, כאמור בסעיף קטן (א).

(ג) נכרת חוזה הלוואה ומתקיים אחד מהתנאים המפורטים להלן, יחושב שיעור ריבית הפיגורים לעניין סעיף קטן (א), כאילו נקבעה בחוזה הלוואה ריבית פיגורים קבועה בשיעור ריבית הפיגורים הגבוה ביותר מבין הריביות שגבה המלווה מהלווה במסגרת אותו חוזה:

(1) החוזה נערך ללא מסמך בכתב בניגוד להוראות סעיף 2;

(2) החוזה אינו כולל את הפרטים הקבועים בסעיף 3(ב)(2) עד (9) ו-11;

(3) נקבע בחוזה בסיס הצמדה או בסיס ריבית, לעניין ריבית פיגורים, שאינו כאמור בסעיף 4א.

7. (א) מלווה מבלי לגרוע מהוראות כל דין, מלווה זכאי להקדים את מועד הפירעון של ההלוואה, כולה או חלקה, אם היה חשש ממשי לאי פירעון ההלוואה, אם הסיכון לאי פירעון ההלוואה גדל בשיעור ניכר או בשל הפרה יסודית של חוזה ההלוואה.

הערה: האם אין מקום לכלול בסעיף החרגה מפורשת של מצבים שבפסיקה התייחסו אליהם כמצבים

אי קיום חובת הגילוי

בסיס ההצמדה או בסיס הריבית

הגבלת שיעור העלות הממשית של האשראי

הגבלה על ריבית הפיגורים

הקדמת מועד הפירעון

שאינם מצדיקים העמדת הלוואה לפירעון מיידי, למשל:

פיגור בתשלום אחד בלבד שאירע מספר פעמים מוגבל (פעמיים או שלוש) לאורך תקופת הלוואה, בהלוואה שמשולמת בתשלומים; או פיגור בסכום שנמוך מ-5% מסכום הלוואה לתקופה שאינה עולה על 30 ימים.

(ב) פיגור הלווה בתשלום של יותר משיעור אחד מן השיעורים להחזר הלוואה ברציפות ובמשך תקופה מצטברת העולה על 31 ימים, רשאי המלווה לדרוש את הקדמת מועד הפרעון של יתרת הלוואה, פרע הלווה את התשלום שבפיגור בתוספת ריבית פיגורים, לא ייחשב הדבר לענין הקדמת מועד הפרעון בשל פיגור בתשלומים לאחר מכן.

(ג) (1) ביקש המלווה להקדים את מועד הפרעון של יתרת הלוואה, ישלח ללווה התראה בדבר הקדמת מועד הפירעון, שבה יפרט, בין היתר, פעולות שהלווה יכול לנקוט כדי למנוע את הקמת מועד הפירעון, ככל שישנו, תוך תקופה שלא תפחת מ-14-21 ימי עסקים מיום משלוח ההתראה, וכי אם לא יעשה כן, תעמוד יתרת הלוואה לפירעון מיידי ותיווסף עליה ריבית פיגורים ממועד ההעמדה לפירעון מיידי ועד למועד התשלום בפועל.

(2) מלווה לא חייב למסור התראה כאמור בפסקה (1), אם קיימות נסיבות מיוחדות שבהן יש חשש ממשי שעמידה בהוראות סעיף קטן זה, תוביל לפגיעה ביכולת הגבייה של המלווה בשל אחד מאלה, ובלבד שניתנה התראה ללווה בהקדם האפשרי:

(1) שינוי לרעה בכושר הפירעון של הלקוח;

(2) תנאים אחרים המחייבים ביצוע מיידי של פעולה לגבי הלוואה.

(ד) המלווה יפרט בהתראה את הסכום של כל תשלום שבפיגור, את סכום ריבית הפיגורים שנצבר עד ליום משלוח ההתראה, ככל שישנם, וכל סכום מיתרת הלוואה שיוקדם מועד פרעונו בהתאם לאמור בסעיף קטן (ה); לגבי חוזה הלוואה שעניינו מסגרת אשראי, יראו בקיומה של יתרת חוב העולה על מסגרת האשראי שאושרה על ידי המלווה כתשלום שבפיגור; שר המשפטים רשאי לקבוע דרך למשלוח ההתראה, ופרטים נוספים שייכללו בה.

(ה) לא שילם הלווה כנדרש הסתיימה התקופה הקבועה בהתראה ולא פעל הלווה למניעת הקדמת מועד הפירעון כאמור בהתראה, רשאי המלווה להעמיד לפירעון מיידי כל סכום מיתרת הלוואה כפי שפורט בהתראה, ותיווסף עליה ריבית פיגורים ממועד ההעמדה לפירעון מיידי ועד למועד התשלום בפועל.

(ו) לענין זה, "יתרת הלוואה" - יתרת סכום הלוואה, במלואה או בחלקה, בצירוף הריבית שנצברה עד למועד ההעמדה לפירעון מיידי.

הערה: יש לשים לב כי בסעיף המוצע נעשו שינויים משמעותיים נוכח הערות איגוד הבנקים, ובהתבסס, בין היתר, על הוראות סעיף 1א5 לחוק הבנקאות (שירות ללקוח), התשמ"א-1981

א7. מלווה רשאי לגבות מלווה הוצאות סבירות שהוציא לשם גביית תשלום שהלווה פיגר בתשלומו לפי חוזה הלוואה, ושנקבע בחוזה הלוואה שהוא רשאי לגבותן מהלווה; שר המשפטים רשאי לקבוע את סוג ההוצאות שרשאי המלווה לגבות מהלווה כאמור, את הסכום המרבי שלהן, ואת התנאים לגבייתן.

8. (א) הגיש מלווה תובענה בבית משפט נגד לווה, או הגיש נגדו בקשה ללשכת הוצאה לפועל לביצוע פסק דין, לביצוע שטר או לביצוע תביעה על סכום קצוב, והכל בקשר לחוזה הלוואה, יצרף לכתב

התביעה או לבקשה העתק של חוזה ההלוואה וכן העתק של פסק הדין או של השטר, לפי העניין: ואולם, מלווה מוסדי יהיה רשאי לצרף לכתב התביעה או לבקשה כאמור, במקום העתק של חוזה ההלוואה, רשומה מוסדית כהגדרתה בסעיף 35 לפקודת הראיות [נוסח חדש], התשל"א-1971³, בקשר לחוזה ההלוואה, בהתאם להוראות הדין, ובלבד שהיא כוללת את כל הפרטים שיש לגלותם במסגרת חוזה ההלוואה לפי סעיף 3(ב).

(ב) בתובענה או בקשה כאמור בסעיף קטן (א) יציין המלווה את הסכום שתשלומו נדרש ואת אופן חישובו, וכן פרטים אלה:

(1) כל הפרטים שיש לגלותם לפי סעיף 3(ב) ולעניין מלווה מוסדי – גם הפרטים שעליו לגלותם לפי חוק אחר החל בעניין, כאמור בסעיף 16(ב) וכן קיומן של התראות בשל הפיגור בתשלומים;

(2) התשלומים ששילם הלווה לפרעון ההלוואה ומועדיהם, בפירוט סכום ההלוואה והריבית בכל תשלום;

(3) יתרת החוב במועד הגשת התובענה;

(4) התשלומים שבפיגור, בחלוקה לפי קרן, הצמדה, ריבית וסכומי הריבית-ריבית הפיגורים ביחס אליהם שנצברו עד למועד הגשת התובענה;

(5) כל סכום שמועד פרעונו הוקדם, וסכום הריבית ביחס אליו שנצבר עד למועד הגשת התובענה;

(5א) הסכום שהמלווה דורש מהלווה בשל הוצאות שהוציא לגביית תשלום שהלווה פיגר בתשלומו, כאמור בסעיף 7א;

(6) כל פרט אחר שיקבע שר המשפטים, בהתייעצות עם שר האוצר ונגיד בנק ישראל.

9. (א) ראה בית המשפט בתובענה בקשר לחוזה הלוואה, כי החוזה או תנאי בו אינם מתאימים להוראות סעיפים 5, 6 או 7, או כי המלווה לא גילה גילוי מלא של הפרטים המהותיים לחוזה ההלוואה כי חוזה ההלוואה או תנאי בו אינם מתאימים לדרישות לפי חוק זה, ולגבי מלווה מוסדי – לדרישות לפי חוק זה או לפי חוק אחר החל בעניין כאמור בסעיף 16(ב), יורה בית המשפט, ביוזמתו או על פי בקשה, ולאחר שנתן הזדמנות לצדדים להשמיע טענותיהם, לבטל את החוזה או את התנאי או לשנותו, הכל במידה הנדרשת כדי להתאימו לדרישות החוק, ולפי הענין.

(ב) מבלי לגרוע מכלליות האמור בסעיף קטן (א) או מכל תרופה אחרת שבדין, רשאי בית המשפט להתאים את שיעור העלות הממשית של האשראי ואת שיעור ריבית הפיגורים לשיעורים המרביים המותרים על פי סעיפים 5 ו-6, או לקבוע שיעור נמוך יותר, לצוות על השבה של כל סכום שקיבל המלווה מן הלווה שלא בהתאם להוראות חוק זה, לחייב את המלווה בהוצאות שנגרמו ללווה, וליתן כל הוראה אחרת שתיראה צודקת בנסיבות הענין.

10. (א) ביקש מלווה נקיטת הליכים של הוצאה לפועל נגד לווה בדרך של ביצוע פסק דין שניתן במעמד צד אחד, רשאי ראש ההוצאה לפועל, על פי בקשה, לסרב לנקוט את ההליכים המבוקשים, מטעמים שירשמו, אם היה לו יסוד להניח כי חוזה ההלוואה או תנאי בו אינם מתאימים לדרישות חוק זה.

אי-נקיטת של הליכי הוצאה לפועל

³ דיני מדינת ישראל, נוסח חדש 18, עמ' 421.

1(א) ביקש מלווה לנקוט הליכי הוצאה לפועל נגד לווה בדרך של ביצוע פסק דין שניתן במעמד צד אחד, ביצוע שטר או ביצוע תביעה על סכום קצוב, בקשר לחוזה ההלוואה, רשאי רשם ההוצאה לפועל, ביוזמתו, או על פי בקשה, לסרב לנקוט את ההליכים המבוקשים, ובכלל זה להורות על אי-פתיחת תיק או סגירתו, אם היה לו יסוד להניח כי חוזה ההלוואה או תנאי בו אינם מתאימים לדרישות לפי חוק זה, ולגבי מלווה מוסדי – לדרישות לפי חוק זה או לפי חוק אחר החל בעניין כאמור בסעיף 16(ב). החלטת רשם הוצאה לפועל שלא לפתוח תיק, ביוזמתו, תינתן רק לאחר שנתן לצדדים לטעון את טענותיהם בעניין.

2) מנהל לשכת ההוצאה לפועל רשאי לסרב לנקוט הליכים לביצוע שטר או לביצוע תביעה על סכום קצוב כאמור בפסקה (1), בנסיבות המנויות בצו שקבע שר המשפטים, באישור ועדת החוקה, חוק ומשפט.

ב) ביקש מלווה נקיטת הליכים של הוצאה לפועל נגד לווה בדרך של ביצוע שטר שחתם הלווה בקשר לחוזה הלוואה, רשאי ראש ההוצאה לפועל בכל עת, ביוזמתו או על פי בקשה, לסרב לנקוט את ההליכים המבוקשים, אם היה לו יסוד להניח כי חוזה ההלוואה או תנאי בו אינם מתאימים להוראות סעיפים 2, 5, 6 או 7, או כי המלווה לא גילה גילוי מלא של הפרטים המהותיים לחוזה ההלוואה.

ג) ביקש מלווה נקיטת הליכים כאמור בסעיף קטן (בא), והשהה את ההליכים ללא טעם סביר, רשאי ראש-רשם ההוצאה לפועל, ביוזמתו או על פי בקשה, לסרב לנקוט את ההליכים המבוקשים כאמור באותו סעיף קטן, וכן רשאי הוא לקבוע ריבית פיגורים בשיעור נמוך מן השיעור של חוזה ההלוואה לתקופת השיהוי.

ד) סירב ראש ההוצאה לפועל לנקוט הליכים כאמור, יעביר את העניין לבית המשפט המוסמך, ובית המשפט ידון בענין-הוגש לבית המשפט המוסמך ערעור על החלטה של רשם ההוצאה לפועל לסרב לנקוט הליכים של הוצאה לפועל לפי סעיף זה, ידון בית המשפט בעניין כאילו הגיש הלווה בקשה לבית המשפט לביטול חוזה ההלוואה או תנאי בו, או לשינויים, כאמור בסעיף 9.

ה) על אף האמור בסעיף קטן (ד), רשאי ראש ההוצאה לפועל לאשר הסכם בין מלווה ללווה לפני ישיבו התנאים של חוזה ההלוואה כדי להתאימו לדרישות חוק זה, וליתן להסכם תוקף של פסק דין.

הגנה נגד אוחז בשטר 11. נפתח נגד הלווה הליך בבית משפט או בהוצאה לפועל לביצוע שטר שחתם הלווה בקשר לחוזה הלוואה, יהיו זכויות האוחז בשטר כפופות להוראות חוק זה כאילו היה המלווה, אלא אם כן הוכיח האוחז בשטר כי הוא אוחז בו בתום לב ובעד תמורה, וכי הוא לא ידע שמקור השטר בחוזה הלוואה כאמור.

12. כל טענה העומדת ללווה לפי חוק זה, תעמוד גם לערב להלוואה.

הגנה על ערב להלוואה

13. על אף האמור בכל דין, רשאי בית המשפט בהליכים לפי סעיף 9 לקבל כראיה עדות בעל-פה.

ראיות

14. החלטת ראש-רשם ההוצאה לפועל לפי חוק זה ניתנת לערעור בזכות לפני בית המשפט המחוזי שלום.

ערעור על החלטת ראש-רשם ההוצאה לפועל

15. (א) הוראות סעיפים 2, 3, 5(ב) ו-1(ג) ו-2, 6(ב) ו-1(ג) ו-2 ו-7 לא יחולו על מלווה יחיד שנתן הלוואה שלא דרך עיסוק; לעניין זה יראו מלווה שנתן הלוואה למי שאינו קרוב משפחתו כמי שנתן הלוואה דרך עיסוק אלא אם כן הוכיח המלווה אחרת; לעניין סעיף קטן זה, "קרוב משפחה" – בן זוג, הורה, הורה הורה, בן או בת ובני זוגם, אח או אחות וילדיהם, גיס, גיסה, דוד או דודה וילדיהם, חותן,

סייג לתחוקה

חותנת, חס, חמות, חתן, כלה, נכד או נכדה, לרבות חורגים.

(ב) הוראות סעיפים 5 ו-6 לא יחולו על –

(1) הלוואה שהסכום שקיבל הלווה בפועל עולה על 1,197,707.36 שקלים חדשים, או על כל סכום אחר שקבע שר המשפטים, בהתייעצות עם שר האוצר ונגיד בנק ישראל, ובאישור ועדת החוקה, חוק ומשפט של הכנסת;

(2) הלוואה שחל עליה צו לענין שיעור הריבית המרבי לפי חוק הריבית, תשי"ז-1957.

(ג) הסכום האמור בפסקה (ב) (1) ישתנה ב-1 בינואר של כל שנה, לפי שיעור עליית מדד המחירים לצרכן שמפרסמת הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה. הודעה על השינוי תפורסם ברשומות.

(ד) הוראות סעיפים 2 עד 7, 15 ו-15d לא יחולו על מלווה שנותן הלוואה באמצעות בעל רישיון להפעלת מערכת לתיווך באשראי.

(ה) הוראות חוק זה לא יחולו על הלוואה שבה הלווה אינו נדרש לשלם כל תמורה מעבר לסכום שקיבל בפועל, וכן לא יחולו על הלוואה שבה הלווה נדרש לשלם תמורה מעבר לסכום שקיבל בפועל שהיא הצמדה לשער החליפין למטבע הישראלי או למדד המחירים לצרכן;

(ו) הוראות חוק זה לא יחולו על מי שעיסוקו במתן אשראי שאינו נושא ריבית, ליחיד, או לאחר שעיסוקו במתן אשראי כאמור- לעניין עיסוק כאמור, שלא למטרת רווח, שפטור מחובת קבלת רישיון למתן אשראי בהתאם לסעיף 13(א)(15) לחוק שירותים פיננסיים מוסדרים; לעניין סעיף קטן זה, "ריבית" – כהגדרתה בסעיף 25א בחוק שירותים פיננסיים מוסדרים.

הערה: הסעיף נועד להחריג גמ"חים מתחולת החוק.

15א. בחוזה הלוואה בין לווה למלווה ~~הכולל רק~~ שעניינו מסגרת אשראי, יחולו לעניין מסגרת האשראי הוראות לעניין חוזה הלוואה הכולל מסגרת אשראי

הוראות חוק זה בשינויים המחויבים ובשינויים אלה:

(1) במקום ההגדרה "שיעור העלות הממשית של האשראי" יקראו:

"שיעור העלות הממשית של האשראי" – היחס שבין סך כל הסכומים שלווה נדרש לשלם בקשר לחוזה ההלוואה, מעבר לסכום שהמלווה התחייב להעמיד ללווה, למעט סכומים כאמור בפסקאות (1) עד (3) להגדרה "תוספת" ובין הסכום שהמלווה התחייב להעמיד ללווה;

(2) יקראו את סעיף 3(ב) כך:

(א) סכום ההלוואה לפי פסקה (2) של אותו סעיף קטן יהיה הסכום שהמלווה התחייב להעמיד ללווה;

(ב) פסקה (3) לא תיקרא;

[=כלומר ציון הסכום שקיבל הלווה בפועל]

(ג) לעניין פסקה (4) חובת הגילוי תחול לעניין שיעור הריבית, ביחס לסכום ההלוואה, בחישוב שנתי;

(ד) אחרי פסקה (4) יבוא:

(4א) ציון כי הריבית תחול על כל סכום של ניצול יתרת מסגרת האשראי

לרבות סכומי הריבית שטרם נפרעו ושנצברו בשל תקופות קודמות;

(ה) לעניין פסקאות (4) ו-(11) חובת הגילוי תחול לעניין שיעור ריבית הפיגורים

בחישוב שנתי, לפי הידוע בעת חתימת חוזה ההלוואה;

(3) מלווה ימסור ללווה דוח תקופתי הכולל פרטים אודות מימוש מסגרת האשראי

והסכומים שהוא נדרש לשלם בשל המימוש; שר המשפטים רשאי לקבוע הוראות לעניין תדירות

מסירת הדוח וכן רשאי הוא לקבוע את הפרטים שייכללו בו;

(4) הוגדלה מסגרת האשראי **באותם תנאים שבחוזה ההלוואה**, לא תחול חובת הגילוי לפי סעיף 3(ב)

לא יחולו החובות לפי סעיפים 2 ו-3(א) ו-(ב) במועד הגדלת מסגרת האשראי, והמלווה ימסור ללווה,

לאחר המועד האמור, מסמך המתעד את הגדלת מסגרת האשראי ואת מסגרת האשראי החדשה, ובכלל

זה את שיעור הריבית שיחול לגבי המסגרת החדשה.

15.ב. (א) בחוזה הלוואה בין לווה למלווה שעניינו נכיון שטר, יראו במלווה שכלל במסמכים

המפורטים להלן את הפרטים שלהלן כמי שמילא אחר חובת הגילוי לפי סעיף 3(ב):

(1) חוזה ההלוואה הקובע את התנאים הכלליים של נכיון שטר, ובו הפרטים הקבועים בסעיף

3(ב)(1), לרבות הפרטים כאמור של מושך השיק, וכן של מסב השיק, ככל שידועים למלווה,

והפרטים הקבועים בסעיף 3(ב)(10), (11), (11א) ו-(11ג);

(2) מסמך משלים, שנמסר ללווה טרם ביצוע נכיון השטר, ובו פרטים אלה:

(א) סכום השטר;

(ב) כל סכום שינוכה מהשטר;

(ג) הסכום שקיבל הלווה בפועל;

(ד) שיעור העלות הממשית של האשראי;

(ה) שיעור ריבית הפיגורים בחישוב שנתי, המביא בחשבון גם ריבית דריבית, לפי הידוע

במועד נכיון השטר;

(ו) שיעור עלות המרבית של האשראי החל לגבי ההלוואה;

(ז) שיעור ריבית הפיגורים המרבי החל לגבי ההלוואה.

(ב) בחוזה הלוואה בין לווה למלווה שעניינו שירותי נכיון בעסקאות בכרטיסי חיוב כמשמעותם

בסעיף 7א לחוק הבנקאות (שירות ללקוח), התשמ"א-1981, יראו במלווה שכלל במסמכים המפורטים

להלן את הפרטים שלהלן כמי שמילא אחר חובת הגילוי לפי סעיף 3(ב):

(1) חוזה הלוואה הקובע את התנאים הכלליים של שירותי נכיון בעסקאות בכרטיסי חיוב, ובו

הפרטים הקבועים בסעיף 3(ב)(1), (4) עד (38), (10) עד (11א) ו-(11ג);

(2) דוח תקופתי שנמסר ללווה, הכולל פרטים אלה:

(א) סכום התקבולים שהומחו למלווה;

(ב) כל סכום שנוכה מהתקבולים כאמור בפסקת משנה (א);

(ג) הסכום שקיבל הלווה בפועל;

(ד) שיעור העלות הממשית של האשראי;

(ה) שיעור ריבית הפיגורים בחישוב שנתי, המביא בחשבון גם ריבית דריבית, אם שולמה

בעד התקופה שאליה מתייחס הדוח.

שר המשפטים רשאי לקבוע הוראות לעניין תדירות מסירת הדוח.

החלת הוראות על תאגידים:

15ג. שר המשפטים, בהסכמת שר האוצר ונגיד בנק ישראל ובאישור ועדת החוקה, חוק ומשפט, רשאי לקבוע כי הוראות החוק, כולן או חלקן, החלות על לווים יחולו על סוגי תאגידים כפי שיקבע; קבע השר כאמור, לא יראו כהלוואה, לעניין חוק זה, רכישה של תעודות התחייבות שהוצעו לציבור על פי תשקיף כמשמעותו בחוק ניירות ערך, התשכ"ח-1968, או רכישה של תעודות התחייבות שפרק ה'3 לחוק האמור חל עליהן, או ורכישה של תעודות התחייבות הרשומות או המיועדות להירשם למסחר בבורסה בהתאם לתקנון הבורסה כמשמעותו בסעיף 46 לאותו חוק.

עונשין:

15ד. (א) מלווה שעשה אחד מאלה, במטרה להתחמק מהחובות או מהאיסורים הקבועים בחוק זה, דינו – מאסר שלוש שנים:

(1) כרת חוזה הלוואה בלא מסמך בכתב בניגוד להוראות סעיף 2;

(2) כרת חוזה הלוואה, שעניינו אינו מסגרת אשראי, ניכיון שטר, או שירותי ניכיון בעסקאות

בכרטיסי חיוב, בלי שכלל בו את כל הפרטים הקבועים בסעיף 3(ב)(2) עד (9) ו-11);

(3) כרת חוזה הלוואה שעניינו מסגרת אשראי בלי שכלל בו את הפרטים הקבועים בסעיף 3(ב),

כפי שהוא מוחל בסעיף 15א;

(4) כרת חוזה הלוואה שעניינו ניכיון שטר בלי שכלל בו את הפרטים הקבועים בסעיף 3(ב), כפי

שהוא מוחל בסעיף 15א(א)(1), או בלי שכלל במסמך משלים את הפרטים הקבועים בסעיף 15א(א)(2).

(5) כרת חוזה הלוואה שעניינו שירותי ניכיון בעסקאות בכרטיסי חיוב בלי שכלל בו את הפרטים

הקבועים בסעיף 3(ב), כפי שהוא מוחל בסעיף 15א(ב)(1).

(ב) מלווה שעשה אחד מאלה, דינו – מאסר שלוש שנים:

(1) כרת חוזה הלוואה שבו שיעור העלות הממשית של האשראי הידוע במועד כריתת החוזה

עולה על שיעור הריבית הקבוע בתוספת השלישית הידוע באותו המועד;

(2) כרת חוזה הלוואה שבו שיעור ריבית הפיגורים הידוע במועד כריתת החוזה עולה על שיעור

הריבית הקבוע בתוספת השלישית הידוע באותו מועד;

(4) קיבל תשלום לפי חוזה הלוואה שמתקיים בו האמור בפסקאות (1) עד (2).

(ג) מלווה שעשה אחד מאלה, דינו – קנס כאמור בסעיף 61(א)(2) לחוק העונשין, התשל"ז-1977

[=29,000 ₪].

(1) כרת חוזה הלוואה בלא מסמך בכתב בניגוד להוראות סעיף 2;

(2) כרת חוזה הלוואה, שעניינו אינו מסגרת אשראי, ניכיון שטר, או שירותי ניכיון בעסקאות

בכרטיסי חיוב, בלי שכלל בו את כל הפרטים הקבועים בסעיף 3(ב)(2) עד (9) ו-11);

3) כרת חוזה הלוואה שעניינו מסגרת אשראי בלי שכלל בו את הפרטים הקבועים בסעיף 3(ב), כפי שהוא מוחל בסעיף 15א;

4) כרת חוזה הלוואה שעניינו ניכיון שטר בלי שכלל בו את הפרטים הקבועים בסעיף 3(ב), כפי שהוא מוחל בסעיף 15ב(א)(1), או בלי שכלל במסמך משלים את הפרטים הקבועים בסעיף 15ב(א)(2).

5) כרת חוזה הלוואה שעניינו שירותי ניכיון בעסקאות בכרטיסי חיוב בלי שכלל בו את הפרטים הקבועים בסעיף 3(ב), כפי שהוא מוחל בסעיף 15ב(ב)(1).

6) קבע בחוזה הלוואה, שעניינו הלוואה צמודה למדד או לבסיס אחר או בהלוואה בריבית משתנה, בסיס הצמדה או בסיס ריבית שאינו כאמור בסעיף 4א;

7) לא כלל בחוזה ההלוואה תנאי שלפיו שיעור העלות הממשית של האשראי הידוע במועד כריתת החוזה לא יעלה על שיעור העלות המרבית של האשראי הידוע באותו מועד, בניגוד להוראות סעיף 5(ב);

8) לא כלל בחוזה ההלוואה תנאי שלפיו שיעור ריבית הפיגורים הידוע במועד כריתת החוזה לא יעלה על שיעור ריבית הפיגורים המרבי הידוע באותו מועד, בניגוד להוראות סעיף 6(ב);

הקדים את מועד הפירעון של ההלוואה, כולה או חלקה, שלא בשל חשש ממשי לאי פירעון ההלוואה, או שלא בשל כך שהסיכון הכרוך בהלוואה גדל בשיעור ניכר, או שלא של הפרה יסודית של החוזה או שלא בשל תנאים המחייבים ביצוע מיידי של פעולה לגבי הלוואה, בניגוד לסעיף 7(א) בשל כך בלבד שעבר המועד המוסכם לתשלום שיעור אחד מן השיעורים להחזר ההלוואה, והלווה לא פרע את התשלום, בניגוד להוראות סעיף 7(א).

15ה. (א) בסעיף זה –

”הסכום הקובע” – כמפורט להלן, לפי העניין:

1) לעניין תאגיד בנקאי, תאגיד עזר או סולק – סכום העיצום הכספי שהיה מוטל על תאגיד בנקאי, תאגיד עזר או סולק בשל הפרת הוראה מהוראות ניהול בנקאי תקין כאמור בסעיף 14ח(א)(1) לפקודת הבנקאות, 1941; מיליון שקלים חדשים.

2) לעניין מבטח – סכום העיצום הכספי שהיה מוטל על המבטח בשל הפרת הוראה המנויה בחלק ג' בתוספת השלישית לחוק הפיקוח על הביטוח;

3) לעניין חברה מנהלת – סכום העיצום הכספי שהיה מוטל על החברה המנהלת בשל הפרת הוראה המנויה בחלק ג' בתוספת הראשונה לחוק קופות גמל;

4) לעניין בעל רישיון למתן אשראי, ובעל רישיון למתן שירותי פיקדון ואשראי או בעל רישיון להפעלת מערכת לתיווך באשראי – סכום העיצום הכספי שהיה מוטל על בעל רישיון כאמור בשל הפרת הוראה המנויה בסעיף 72(ג) לחוק שירותים פיננסיים מוסדרים.

ב) הפר מלווה מוסדי הוראה מההוראות לפי חוק זה, כמפורט להלן, רשאי המפקח על הבנקים, הממונה על שוק ההון, ביטוח וחיסכון, או המפקח על נותני שירותים פיננסיים, לפי העניין, להטיל עליו עיצום כספי לפי הוראות סעיף זה, בסכום הקובע:

1) כרת חוזה הלוואה בלא מסמך בכתב או לא תיעד את הסכמת הלקוח לכריתת חוזה ההלוואה, בניגוד להוראות לפי סעיף 2;

- (2) כרת חוזה הלוואה, שעניינו אינו מסגרת אשראי, ניכיון שטר או שירותי ניכיון בעסקאות בכרטיסי חיוב, בלי שכלל בו את כל הפרטים הקבועים בסעיף 3(ב)(2) עד 9(1) ו-11);
- (3) כרת חוזה הלוואה שעניינו מסגרת אשראי בלי שכלל בו את הפרטים הקבועים בסעיף 3(ב), כפי שהוא מוחל בסעיף 15א;
- (4) כרת חוזה הלוואה שעניינו ניכיון שטר בלי שכלל בו את הפרטים הקבועים בסעיף 3(ב), כפי שהוא מוחל בסעיף 15א(1), או בלי שכלל במסמך משלים את הפרטים המנויים בסעיף 15א(2);
- (5) כרת חוזה הלוואה שעניינו שירותי ניכיון בעסקאות בכרטיסי חיוב בלי שכלל בו את הפרטים הקבועים בסעיף 3(ב), כפי שהוא מוחל בסעיף 15א(1);
- (6) קבע בחוזה הלוואה, שעניינו הלוואה צמודה למדד או לבסיס אחר או הלוואה בריבית משתנה, בסיס הצמדה או בסיס ריבית שאינו כאמור בסעיף 4א;
- (7) כרת חוזה הלוואה שבו שיעור העלות הממשית של האשראי הידוע במועד כריתת החוזה עולה על שיעור האשראי המרביהעלות המרבית של האשראי הידוע באותו מועד, בניגוד להוראות סעיף 5א);
- (8) לא כלל בחוזה הלוואה תנאי שלפיו שיעור העלות הממשית של האשראי הידוע במועד כריתת החוזה לא יעלה על שיעור העלות המרבית של האשראי הידוע באותו מועד, בניגוד להוראות סעיף 5ב);
- (9) כרת חוזה הלוואה שבו שיעור ריבית הפיגורים הידוע במועד כריתת החוזה עולה על שיעור ריבית הפיגורים המרבי הידוע באותו מועד, בניגוד להוראות סעיף 6א);
- (10) לא כלל בחוזה הלוואה תנאי שלפיו שיעור ריבית הפיגורים הידוע במועד כריתת החוזה לא יעלה על שיעור ריבית הפיגורים המרבי הידוע באותו מועד, בניגוד להוראות סעיף 6ב).
- (11) לעניין חוזה הלוואה שעניינו מסגרת אשראי –
- (א) לא מסר דוח תקופתי, בניגוד להוראות לפי סעיף 15א(3);
- (ב) לא מסר מסמך המתעד את הגדלת מסגרת האשראי ואת מסגרת האשראי החדשה, בניגוד להוראות סעיף 15א(4).
- (12) לעניין חוזה הלוואה שעניינו שירותי ניכיון בעסקאות בכרטיסי חיוב - לא מסר דוח תקופתי, בניגוד להוראות לפי סעיף 15א(2).
- (ג) כרת מלווה מוסדי חוזה הלוואה כאמור בסעיף 15ד(1) עד 3), רשאי המפקח על הבנקים, הממונה על שוק ההון, ביטוח וחיסכון או המפקח על נותני שירותים פיננסיים, לפי העניין, להטיל עליו עיצום כספי לפי הוראות סעיף זה, בשיעור כפל הסכום הקובע.
- (ד) על עיצום כספי לפי פרק זה לגבי תאגיד בנקאי יחולו ההוראות לפי סעיפים 14ט עד 14טו לפקודת הבנקאות, 1941, בשינויים המחויבים.
- (ה) על עיצום כספי לפי סעיף זה לגבי מבטח יחולו ההוראות לפי סעיפים 1א92 עד 92ז, 92טז(א) ו-92ז עד 92כב לחוק הפיקוח על הביטוח, בשינויים המחויבים.
- (ו) על עיצום כספי לפי סעיף זה לגבי חברה מנהלת יחולו ההוראות לפי סעיפים 44 ו-47 לחוק קופות גמל, למעט הוראות סעיפים 92טז(ב) ו-92כג לחוק הפיקוח על הביטוח, כפי שהוא מוחל בסעיף 47 לחוק

קופות גמל, בשינויים המחויבים.

(ז) על עיצום כספי לפי סעיף זה לגבי בעל רישיון למתן אשראי, בעל רישיון למתן שירותי פיקדון ואשראי, או בעל רישיון להפעלת מערכת לתיווך באשראי, יחולו ההוראות לפי סעיפים 72(ד) ו-74 עד 93 לחוק שירותים פיננסיים מוסדרים, בשינויים המחויבים, לרבות הסמכות להמציא למפר, במקום הודעה על כוונת חיוב, הודעה על אפשרות להגיש התחייבות וערבו.

16. (א) חוק זה בא להוסיף על זכויות הלווה על פי כל דין ולא לגרוע מהן.

(ב) מבלי לגרוע מהוראות סעיף קטן (א), אין בהוראות חוק זה כדי לגרוע מחובותיו של מלווה מוסדי לפי חוק אחר.

17. הוראות חוק זה יחולו על אף כל ויתור או הסכם נוגד, אלא אם כן הותנה עליהן לטובת הלווה.

18. שר המשפטים ממונה על ביצוע חוק זה, והוא רשאי להתקין תקנות לביצועו.

18א. (א) שר האוצר, בהסכמת נגיד בנק ישראל, בהסכמת התיעוצות עם שר המשפטים ובאישור ועדת החוקה, רשאי, בצו, לשנות את התוספת הראשונה והשניה.

(ב) שר האוצר, בהסכמת נגיד בנק ישראל ושר המשפטים, ובאישור ועדת החוקה, חוק ומשפט, רשאי בצו, לשנות את התוספת השלישית.

19. (א) תחילתו של חוק זה ארבעה חודשים מיום פרסומו.

(ב) על אף האמור בסעיף קטן (א), הוראות סעיפים 7 עד 14 יחולו גם על חוזה הלוואה שנחתם לפני תחילתו של חוק זה ושלא חלות לגביו הוראות סעיף 15, ושעל פיו עולה שיעור העלות הממשית של האשראי או שיעור ריבית הפיגורים על כפליים השיעור המרבי המותר על פי סעיפים 5 או 6. (הבהרה - סעיף זה אינו רלוונטי להצעת החוק. להצעת החוק יש סעיף תחילה עצמאי)

”תוספת ראשונה”

(ההגדרה “שיעור העלות המרבית של האשראי” שבסעיף 1)

שיעור העלות המרבית של האשראי

(1) לגבי הלוואה הניתנת בשקלים חדשים – הריבית שקובע בנק ישראל במסגרת ההחלטות המוניטריות התקופתיות, המשמשת את הבנק לצורך מתן הלוואות לתאגידים הבנקאיים או לצורך קבלת הלוואות מתאגידים בנקאיים, המתפרסמת באתר האינטרנט של בנק ישראל, כשיעורה מזמן לזמן והידועה במועד כריתת חוזה הלוואה, בתוספת 15 נקודות אחוז;

(2) לגבי הלוואה הניתנת במטבע חוץ – ריבית הליבור בתוספת 15 נקודות אחוז; לעניין זה, “ריבית הליבור” – ריבית סמן יומית דולרית-להלוואות בין בנקאיות לפרק זמן של שנה בין הבנקים בלונדון (London Inter-Bank Offered Rate) המתפרסמת לידיעת הציבור באמצעות מפיץ המידע “רויטרס”;
במדינות שבהן לא מפורסם מדד ליבור, ריבית הבנק המרכזי באותה מדינה בתוספת 15 נקודות אחוז.

(3) לגבי הלוואה בדרך של מסגרת אשראי והלוואה קצרת מועד, שנותן מלווה מוסדי, בין שהיא ניתנת בשקלים חדשים ובין במטבע חוץ –

(א) לגבי תאגיד בנקאי, תאגיד עזר וסולק - הריבית הקבועה בסעיפים (1) ו-(2) לתוספת, בתוספת 5 נקודות האחוז, אלא אם שקבע המפקח על הבנקים, בהתייעצות עם המפקח על נותני שירותים פיננסיים, ריבית אחרת, והיא פורסמה בהתאם להוראת סעיף 5(ג) לפקודת הבנקאות, 1941⁴; המפקח רשאי לקבוע לעניין זה ריביות שונות לסוגים שונים של הלוואות כאמור ברישה.

(ב) לגבי חברה מנהלת, מבטח, בעל רישיון למתן אשראי, ובעל רישיון למתן שירותי פיקדון ואשראי ובעל רישיון להפעלת מערכת לתיווך באשראי- הריבית הקבועה בסעיפים (1) ו-(2) לתוספת, בתוספת 5 נקודות האחוז, אלא אם שקבע המפקח על נותני שירותים פיננסיים, בהתייעצות עם המפקח על הבנקים, ריבית אחרת, והיא פורסמה בהתאם להוראת סעיף 5 לחוק הפיקוח על שירותים פיננסיים מוסדרים; המפקח רשאי לקבוע לעניין זה ריביות שונות לסוגים שונים של הלוואות כאמור ברישה.

(ג) בסעיף זה "הלוואה קצרת מועד" – הלוואה לתקופה שאינה עולה על שלושה חודשים, ושאינן לצדדים אפשרות להאריכה או לחדשה בתנאים דומים;

קיבל הלווה הלוואה קצרת מועד נוספת מהמלווה או מקרוב משפחתו, או אם היה המלווה תאגיד, מתאגיד קשור לתאגיד המלווה, בתקופה הסמוכה להלוואה הראשונה – יראו את הלוואה כאילו אינה הלוואה קצרת מועד, אלא אם הוכח אחרת. לעניין זה – "תאגיד קשור" – תאגיד השולט בתאגיד המלווה, תאגיד הנשלט על ידי התאגיד המלווה או תאגיד שהתאגיד השולט בו הוא אותו תאגיד השולט במלווה.

(4) פרטים (1) עד (3) לתוספת זו לא יחולו על הלוואה שניתנה לעוסק שלא לשימוש אישי, בתי או משפחתי והיא מסוג ניכיון שטר שמשך מי שאינו הלווה או שניתנה כנגד המחאה של זכות לקבלת תשלום שאינה ניכיון שטר.

לדיון:

1. האם לא ראוי לקבוע הוראה אחת המחייבת את הסכמת שני הרגולטורים ולא קביעה עצמאית של כל גוף (בהיוועצות בלבד) עם הרגולטור השני? זאת, בפרט בשים לב שאין דרישה לאישור ועדה?
2. האם יש מקום לקביעת סעיף דיווח לגבי היקף ההלוואות קצרות המועד?

תוספת שניה

(ההגדרה "שיעור ריבית הפיגורים המרבי" שבסעיף 1)

שיעור ריבית הפיגורים המרבי – ~~חמישית~~ שיעור עלות האשראי המרבי כפול 1.2; בחישוב שנתי התוספת לא תחול על הלוואה שניתנה לעוסק שלא לשימוש אישי, ביתי או משפחתי והיא מסוג ניכיון שטר שמשך מי שאינו הלווה או שניתנה כנגד המחאה של זכות לקבלת תשלום שאינה ניכיון שטר;

תוספת שלישית

(הריבית הפלילית, סעיף 15ג(א)(2))

(1) לגבי הלוואה הניתנת בשקלים חדשים – הריבית שקובע בנק ישראל במסגרת ההחלטות המוניטריות התקופתיות, המשמשת את הבנק לצורך מתן הלוואות לתאגידים הבנקאיים או לצורך קבלת הלוואות מתאגידים בנקאיים, המתפרסמת באתר האינטרנט של בנק ישראל, כשיעורה מזמן לזמן והידועה במועד כריתת חוזה ההלוואה, בתוספת 30 נקודות האחוז;

(2) לגבי הלוואה הניתנת במטבע חוץ – ריבית הליבור בתוספת 30 נקודות האחוז; לעניין זה, "ריבית הליבור" – ריבית סמן יומית ~~דולרית~~ להלוואות בין בנקאיות לפרק זמן של שנה בין הבנקים בלונדון (London Inter-bank Offered Rate) המתפרסמת לידיעת הציבור ~~באמצעות מפץ המידע "רייטרס"~~. במדינות בהן לא מפורסם מדד ליבור, ריבית הבנק המרכזי באותה מדינה בתוספת 30 נקודות האחוז.

הסעיפים שטרם נדונו:

[מסומן באפור – הערות או תוספות של הייעוץ המשפטי לוועדה]

18ב. בתום שנתיים מיום תחילתו של חוק זה, ועד תום שלוש שנים מיום התחילה האמור, יבחן שר האוצר, לאחר שקיבל המלצה מטעם בנק ישראל, את ממוצע שיעור האשראי הניתן על ידי תאגידים בנקאיים ללווים, כהגדרתם בחוק זה, ביחס לסוגים שונים של עסקאות אשראי, ורשאי הוא, אם מצא כי קביעת שיעור עלות האשראי המירבי במסגרת חוק זה הובילה לעלייה בממוצע שיעור עלות האשראי הניתן על ידי תאגידים בנקאיים כאמור ללא הצדקה, להוריד את שיעור עלות האשראי המרבי בהתאם להוראות סעיף 18א(א); בחינה זו תיעשה בשים לב לשינוי, ככל שהיה ברמת הסיכון של הלווים; מצא בנק ישראל כי חלה עלייה כאמור בממוצע שיעור עלות האשראי, והמליץ לשר האוצר שלא להוריד את שיעור עלות האשראי המרבי, יופיע נגיד בנק ישראל בפני ועדת החוקה, חוק ומשפט ויודיע לה על הנימוקים להמלצתו כאמור.

⁴ ע"ר 1134, תוס' 1, עמ' (ע) 69, (א) 85; ס"ח תשע"ד, עמ' 125.

תחולה

21. חוק זה יחול על חוזה הלוואה שנכרת ביום תחילתו (בסעיף זה – יום התחילה) ואילך; על חוזה הלוואה שנכרת לפני יום התחילה יחולו הוראות החוק העיקרי בנוסחן ערב היום האמור.

תחילה

22. (א) תחילתו של חוק זה חמישה עשר חודשים מיום פרסומו;

(ב) על אף האמור בסעיף קטן (א), סעיפים 5(א) ו-6(א) יחולו על מלווה מוסדי שאינו תאגיד בנקאי, תאגיד עזר או סולק שישים ימים מיום פרסומו של החוק;

(ג) תקנות ראשונות לפי סעיף 1, לעניין הגדרת הלוואה ולעניין הגדרת תוספת, ייקבעו לא יאוחר משישה חודשים מיום פרסום החוק.

תיקונים עקיפים:

תיקון פקודת הבנקאות

19. תיקון פקודת הבנקאות:

בפקודת הבנקאות, 1941 בסעיף 15ג –

(1) בסעיף קטן (א), במקום ו-13א יבוא 13א, 14ח(א)(1) ו-2(1) ו-14ט עד 14טו;

(2) בסעיף קטן (ב), במקום 14ח(1) יבוא 14ח(א)(1);

נוסח משולב:

תאגידים שדינם כדין תאגיד בנקאי

”15ג. (א) לענין סעיפים 5, 8א, 8ג, 8טו עד 8כא, 13א-13א, 14ח(א)(1) ו-2(1) ו-14ט עד 14טו; דין תאגיד כאמור בסעיפים 11(א)(3) עד 11(ג) ו-11(ב) לחוק הבנקאות (רישוי), כדין תאגיד בנקאי.

(ב) לעניין סעיפים 5, 8א, 8ג, 1ד עד 1ה8, 9 עד 11א, 12, 14ב, 14ג, 14ה, 14ח(א)(1), 14ט עד 14טו, ו-15 עד 15א2, דין סולק כהגדרתו בסעיף 36ט לחוק הבנקאות (רישוי), כדין תאגיד בנקאי.

תיקון עקיף זה נועד להסמיך את המפקח על הבנקים להטיל עיצומים כספיים לפי פקודת הבנקאות על תאגידים שונים שיש לו סמכות פיקוח עליהם אך אינם תאגידים בנקאיים, דוגמת תאגידי עזר (הכוללים למשל את חברות כרטיסי האשראי).

תיקון חוק איסור הלבנת הון:

20. בחוק איסור הלבנת הון, התש”ס-2000, בתוספת הראשונה, אחרי פרט (18) יבוא:

”(18ז) עבירה לפי סעיף 15א15(א) לחוק אשראי הוגן, התשנ”ג-1993;

המשמעות של תיקון זה הוא הפיכת העבירות הקבועות בסעיף 15ד(א) המוצע ל”עבירות מקור” לפי חוק

איסור הלבנת הון. יש לתת את הדעת לכך שהוספת מה שמכונה "עבירת מקור" לחוק איסור הלבנת הון צריכה להיעשות במשורה ובמקרים המגלים התנהלות עבריינית משמעותית שבצידה הלבנת הון. ואולם, הנוסח הרחב של סעיפי העבירות ובפרט נוסח סעיף 15ד(א)(2) עד (5), מאפשר החלת חוק איסור הלבנת הון (הכולל סנקציות חריפות יותר מהעבירות לפי חוק זה) גם על הפרות טכניות (אי מילוי כל חובות הגילוי) בנסיבות בהן הייתה כוונה להתחמק מחיובים מכוח החוק, אך מבלי שאלו יהיו נגועים בהתנהלות עבריינית מיוחדת.

תיקון חוק מאבק בארגוני פשיעה :

21. בחוק מאבק בארגוני פשיעה, התשס"ג-2003, בתוספת הראשונה [פירוט העבירות שמוחלות עליהן הוראות החוק] אחרי פרט 7 ב יבוא :

" 7. עבירה לפי סעיף 15א(א) לחוק אשראי הוגן, התשנ"ג-1993. "

תיקון חוק הבנקאות (שירות ללקוח), התשמ"א-1981 :

22. סעיף 1א5 יחול רק על הלוואות שלא חל עליהם סעיף 7 לחוק אשראי הוגן, התשנ"ג-1993.

המשמעות של תיקון זה הוא קביעת ההסדר המוצע לעניין העמדת הלוואה לפירעון מיידי כהסדר הבלעדי שיחול בהקשר זה על תאגידי בנקאיים כמשמעותם בחוק הבנקאות (שירות ללקוח).